БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 250 (9082)
ОКТЯБРИИН 23
ПЯТНИЦА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Хүйтэн дайе усадхалгын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал батадхалгын аша туһада Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай арадуудай хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон мандаха болтогой!

(КПСС-эй ЦК-гэй гаргаһан Уряануудһаа)

БҮХЫ ДЭЛХЭЙН АРАДУУДАЙ АМГАЛАН ТАЙБАНААР АЖАҺУУХЫН ТҮЛӨӨ

Н. С. Хрущевой США-да айлшалжа, эб найрамдалай арюун һайхан хэрэг бүтээһыень нэгэн дуугаар дэмжэжэ байһанаа республикымнай ажалшад мэдүүлнэ

☆ ☆

...У ЗЭБСЭГ ХУРЯАГДАХА ЁҺОТОЙ

...РИ. **(Телефоноор абтаба).** ...ами наһа абархын, үбшэн ...онһоо хахасаахын түлөө орол...байдаг эгээл амгалан ёһоной ...тай эмнэлгын хүдэлмэрилэг...итингдэ сугларжа, эб най...алай хэрэгээр Никита Сергее...рущевой США ошоод, үрэ дүн ...гээр айлшалжа ерэһыень ...жажа байһанаа мэдүүлбэ.

...эр Хрущевой Америкын Хол... Штадуудаар айлшалһан ту...эндэ ябахадаа ямар хүнүү...улзажа, ямар хэрэгүүдые ...жэ ерэһэн тухайнь аймагай ... редактор нүхэр Данилов ...үгэ хэлэжэ мэдээсэбэ. Тэрэ...үлээр олон хүн бодожо, бү...элхэй дээрэ хүн зоной эбтэй ...ар, амгалан тайбанаар ажа...ань тулада Никита Сергеевич ...евой эсэшэ сусашагүйгөөр ...ожо байһые ехээр һайшаажа ... тухайгаа хэлээ.

...элгын үнинэй хүдэлмэрилэг...рхип Емельянович Орлов үгэ ...даа иигэжэ хэлэбэ:

...Хүндэтэ Никита Сергеевичнай ...икын Холбоото Штадуудта ...алжа, уласхоорондын шахар...анга байдалые нилээд һула...а, бусадшье ехэ хэрэг бүтээ...Ёһотойл амгалан һайханаар ...алжа ерэбэ. Амгалан тайбан ...лай тулада хэзээдэшье холые ...эгүй, эсэшэ сусашагүйгөөр ...а, оролдожо байһанайнь түлөө ...а Сергеевичтээ гүнзэгы ехэ ...лангаа мэдүүлнэбди.

...эр Хрущевой США-да яба... байха үедэ хододоо газетэ уншажа, хаана, ямар хүнүүдтэй уулзажа, ямар үгэ хэлэжэ байһыень мэдэжэ байгааб. ООН-нэй Генеральна Ассамблей дээрэ үгэ хэлэжэ, бүхы дэлхэй дээрэ буу зэбсэг эсэслэн хуряаха, үгы хэхэ тухай дурадхал оруулһыень тон ехээр һайшааһан байнабди. Энэ ехэл зүрхэтэйгөөр, эгээл тааруу сагта хэгдэһэн дурадхал гэжэ хүн бүхэн тоолоно. Хэрбээ бүхы дэлхэйн хүн зон амгалан ёһоор ажаһуужа, ажаллажа байхаяа һанаа һаа, нэгэ нэгэеэ алажа, хюдажа байха буу зэбсэгүүдые суглуулхагүй, харин үгы болгохо зэргэтэй.

Һүүлээрнь олон хүн үгэ абажа, нүхэр Хрущевой айлшалалгые бүримүһэн һайшааха зуураа, бүхы дэлхэй дээрэ буу зэбсэг үгы хэхэ асуудалые хойшолуулангүй шиидхэхэ эрилтэ табиба.

— Бидэнэр, юрын совет эхэнэрнүүд, амгалан тайбанаар ажаллахаяа, үрэ хүүгэдээ золтой жаргалтайгаар хүмүүжүүлжэ, хүл дээрэнь табяад, дайн дажар руу ябуулангүй, алуулан хюдуулангүй, энхэ тайбаһаар ажаһуухаяа хүсэнэбди. Олон түмэнэй ядарал зоболон соогуур, дайн дажарай алалсаа хюдалсаан соогуур, буу зэбсэг яаралтай олоор бэлэдхэл соогуур баяжажа, олзо оложо байдаг капиталистнуудһаа бэшэ, юрын ажалша хүнүүдтэ дайн хэрэггүй. Эгээл тиимэһээ бэе бэеэ алаха хюдаха буу зэбсэгүүд бүримүһэн хуряагдажа, үгы хэглэхэ зэргэтэй,—гэжэ медсестра Полина Бальчугова олоной һанал мэдүүлбэ.

С. Павлов.

☆

Колхозно таряашадай баяр

Манай колхозой гэшүүд аймагайнгаа бүхы ажалшадтай хамта түүхэтэ долоон жэлэй түрүүшын һарануудһаа хойшо ажахыгаа улам хүгжөөхын тула шармайн оролдожо байнхай.

Тиигэһэнэй үндэһөөр байгша ондо баян ургаса хуряагдаа, үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдээ. Тобшоор хэлэхэдэ, алишье һалбаринуудтамнай амжалтатай алхам хэгдэжэ захалба.

Эдэ үдэрнүүдтэ артелиимнай гэшүүд Агуухэ Октябриин һайндэрэй, КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, малай үбэлжэлгэ, ажахын бусад бүхы хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхын тула ехэ оролдолго гаргана.

Гэхэтэй хамта манай ороной элитэ ажал-ябуулагша Никита Сергеевич Хрущевой Америкээр амжалтатай аяншалжа ерэхэлээрнь урмашан, ажалай болон политическэ угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда ажаллажа байнабди.

Манай совет арад хэтэ мүнхэдөө амгалан тайбан ажаһуухые эрмэлзэдэг, бүхы гүрэнүүдэй хоорондо халуун хани барисаа байгуулхые хүсэдэг бшуу.

«Манай хоорондо шиидхэгдээгүй орёо асуудал олохон бии. Теэд үнгэрһэн юумые уудалангүйгөөр, урагшаа холо хаража, һайн һайхан ажабайдалай түлөө оролдоё» гэжэ Никита Сергеевичын Москвада мордохын урда тээ аэродром дээрэ хэлээ. Энэншье ойлгосотой. Юундэб гэхэдэ, бүхы совет хүнүүд—үбгэн залуугүй, эбтэй эетэй, амгалан ажаһуухыел хүсэнэ ха юмбибди.

Ажалай аша туһые харахаһаа ондоо эрмэлзэлгэ Советскэ правительствода, манай партида байхагүй.

Колхозно таряашад бүхы арадтаяа хамта хамаг хүсэ шадалаараа амгалан тайбанаар ажаһуухын, бүри баян дэлгэр байдалтай болохын түлөө оролдоно.

Б. Цоктоев,
Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой зоотехник.

Дайн сэрэг хэрэггүй

...н Сибириин, республикымнай ...замуудта ашаглагдаха паро... ашаанай баржа бүтээдэг ...-Удын заводой хүдэлмэришэ...итинг һаяхан боложо, СССР-...Министрнүүдэй Соведэй Түрүү... нүхэр Н. С. Хрущевой Аме... Холбоото Штадуудта ураг...й һайнаар айлшалһые һай...угтаа.

...эр Н. С. Хрущевой США-гэй ...идент Эйзенхауэртай уулзажа ...элдэһэн тушаа заводой пар... организациин секретарь нү... Сажинов хэлээ.

...Айлшаар ошоһон советскэ де...иие олон мянган американе... хүндэтэйгөөр угтаха зуураа, ... Совет ороной правительст... эб найрамдалай түлөө эрид ... тэмсэжэ байдагые мэдэжэ ...— гэжэ нүхэр Сажинов тэм...эбэ. — Оронооймнай эрдэмтэд ...айлшалгын урда тээхэнэ һа... хүрэхэ ракетэ табижа, бүхы дэлхэйн хүн зониие гайхуулаа. Энэ ушар социалистическэ байгуулалтын капиталистическэ системэһээ үлэмжэ һайн, хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһые гэршэлнэ.

Судна бүтээдэг заводой механическа цехын токарь, коммунистическэ ажалай бригадын хүтэлбэрилэгшэ Михаил Григорьевич Рандин дайн сэрэг зайсуулха, хүн зоной байдалые улам һайжаруулхын тула нүхэр Хрущевой ямар ехэ оролдолго гаргадаг тухайда тогтожо хэлээ.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев США соогуур аяншалхадаа, хүдэлмэришэд, үйлэдбэриин эзэд баяшуул болон бусад түлөөлэгшэдтэйнь уулзахадаа, буу зэбсэгүүдые хуряаха, «хүйтэн дайе» эрид шууд зайсуулха гэһэн Советскэ правительствын хүсэл эрмэлзэлгые эли тодоор харуулаа.

И. Иванов.

Залуушуулай омогорхол

...овет студентнэр Коммунисти...э партиин, Совет гүрэнэй эли...э ажал-ябуулагша Никита ...геевич Хрущевой Америкын ...боото Штадуудаар аяншалаад ...ые эб найрамдалай хани ха...саанай аяншалга мүн гэжэ тоо... ехэтэ һайшаана.

...элхэй дээрэхи эгээн ехэ хоёр ...нэй правительствонуудые тол...огшонорой хани ёһоор уулза... үгээ ойлголсохо арга олоһониинь эб найрамдалай хэрэгэй ехэ илалта мүн болоно.

Эгээл тиимэһээ манай залуу үетэн хүндэтэ Никита Сергеевичын амжалтатай һайнаар ябажа ерэһэндэнь урмашан, ажалдаа, һуралсалдаа бүри ехэ амжалта туйлахые үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ.

Б. Очиров,
Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй һурагша.

КПСС-эй партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Чехословаки орохоёо мордобо

...КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүндэ канди... союзна республикануудай та... КПСС-эй ЦК-гэй партийна ...нуудай таһагые даагша нүхэр ...И. Чураев түрүүтэй, КПСС-эй ...тийна хүдэлмэрилэгшэдэй деле... Чехословакиин Компартиин ...тральна Комитедэй уряалаар ...га орохоёо, октябриин 21-дэ ...скваһаа «ТУ-104» самолёто ...жа гараба.

...КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, Украи... КП-гэй Луганска обкомой нэ...эхи секретарь В. К. Клименко, ...КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүндэ канди... КПСС-эй Владимирска обко... нэгэдэхи секретарь К. Н. Гри..., РСФСР-тэхи КПСС-эй ЦК-... промышленно-транспортна Та...ые даагша С. А. Баскаков, ...КПСС-эй Тульска обкомой хоёрдохи секретарь О. А. Чуканов, КПСС-эй Ленинградска обкомой секретарь С. П. Митрофанов, Украинын КП-гэй Запорожско обкомой секретарь С. М. Тимошенко, Белоруссин КП-гэй Витебскэ обкомой секретарь А. И. Ерей, Грузиин КП-гэй Тбилисскэ горкомой нэгэдэхи секретарь Г. А. Гегешидзе, КПСС-эй ЦК-гэй таһагай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ А. И. Лощаков, КПСС-эй Москва городой Бауманска райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Г. Егорычев, Литвагай КП-гэй Паневежескэ райкомой нэгэдэхи секретарь П. П. Эйдукас гэгшэдһээ делегаци бүридэнэ.

Чехословакиин Компартиин партийна органуудай, парторганизацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй делегаци танилсаха юм.

Колхоз, совхозуудай фермэнүүд дээрэһээ

Үбэл газаа ерэшоо...

Закаменай „Дружба“ колхоз малай үбэлжэлгэдэ бэлэн бэшэ

Шэмэрүүн хүйтэн үбэл ойртошоо. Тиимэһээ адуу малайнгаа үбэлэй байрануудые заһабарилха, дулаалха, үбһэ тэжээлыень зөөжэ бэлдэхэ гээшэ колхоз, совхозуудай мүнөө үеын гол зорилго болоно.

Гэбэшье Закаменай аймагай «Дружба» колхозой хүтэлбэрилэгшэд (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Бальжанов) үбэлэй үдэрнүүдэй газаа орожо ерээд байбашье, һанаа амар һууһан зандаа. Эндэ хэгдээгүй, бэлэн болгогдоогүй юумэн олон. Малайнь байранууд мүртэйгөөр заһабарилагдаагүй, дулаалагдаагүй байһаар. Шара-Азаргын комплексно бригадын Уляаһан гэжэ газарта байдаг һаалиин фермын шэнэ типовой дал гурбан жэлэй турша соо хушалтагүй, үмхиржэ, муудажа байна. Тиихэдэ эндэхи тугалай дал үнинэй заһабарилагдаагүй дээрэһээ муудашанхай. Фермын малшадай байрын гэрэй углуу булангаарнь һалхин үлеэжэ байдаг юм. Түрүүшын хүйтэндэ тугал, буруунуудтаа эдюулхэ үбһэ тэжээлшье эндэ зөөгдэжэ бэлдэгдээгүй. Мүн хорёо, хашаанууд соонь хобоо, кормушканууд түхеэрэгдээгүй байһаар. Эдэ бүгэдэ дутагдалһаа боложо нэрлэгдэһэн фермэ үбэлжэлгээ муугаар угтана.

Тэрэшэлэн Болдогой һаалиин фермын дэргэдэ тугалай шэнэ байра 2-дохи жэлээ баригдажа дүүргэгдэнэгүй. Харин хуушан байрань һандаржа, үмхиржэ байна. Эндэхи малшадай байха шэнэ гэр баригдаха ёһотой һэн. Мүн Шара-Азарга тосхонһоо хоёр модоной газарта 500 хониной шэнэ байра баригдажа дүүргэгдэхэ ёһотой аад, мүнөө болотор оройлогдоогүй байһаар. Хашаа, хорёоншье баригданагүй. Барай гэжэ нэмэри дулаан газарта үнихэн баригдаад байха ёһотой нэгэ далай модон һаял зөөгдөөд байна. Энэ дал хэзээ баригдажа дүүргэгдэхэ гээшэб?! Тэрэшэлэн зарим фермэнүүдэй дэргэдэ малтагдажа байһан худагууд дүүргэгдэнгүй орхигдошоо. Булгааһата, Зүүн гол, Сагаан гүбөө, Баруун бэе гэжэ газарнуудта үбэлжэдэг малай байранууд заһабарилагдаагүй, сагаадагдаашьегүй юм.

Эгээл иимэ дутагдалһаа боложо тус колхоз нёдондо үбэл хэдэн зуугаад малаа гарзалуулжархёо бэлэй. Тэдэнь гол түлэб туража, муудажа үхэһэн юм. Байгша оной эхинһээ хойшо 140 толгой эбэртэ мал, тэрэ тоодо арба гаран үнеэн, 34 тугал, мүн 115 хонин, 40 гахай туража, муудажа үхөө. Мүнөөшье малынь муудажа байна. Энээниие усадхахын тула колхозой хүтэлбэрилэгшэд ёһотоор тэмсэнэгүй. Малдаа, илангаяа үнеэдтээ нэмэлтэ тэжээл үгэнэгүй. Мүнөө жэл тус колхоздо горьтой ехэ тэжээл бэлдэгдэнхэй юм. Тиимэһээ үнеэдтээ, мүн хашараг, буруунуудтаа нэмэлтэ тэжээл үгэжэ эхилхэ дүүрэн арга боломжотой. Тэрэшэлэн малайнгаа байра заһабарилха, дулаалха хэрэгтэ колхознигуудаа олоор элсүүлжэ, энэ шухала хүдэлмэриие богонихон болзорто сүм дүүргэхэ аргатай аад, юушье хэнэгүй.

Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд ородой агуухэ басни зохёогшо Крыловой бэшэһэн.

«Дуугаа дуулаһаар ябатарнь
Дулаан нажар үнгэршоо.
Үрдижэ хараа үдыдэнь
Үбэл газаа ерэшоо» гэһэн мүрнүүдые һанадаг гээшэ аа гү?! Хэрбээ эдэ мүрнүүдые уншаа, дуулаагүй юм һаа, эндэһээ хаража, үбэлдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ шууд түргэн ябуулха хэмжээ абаха зэргэтэй. Тэрэгүй һаа, шүлэг соо шүүмжэлэгдэһэн тэрмээлжэндэл адляар ерэхэ үбэл бэрхэтэйхэн байдалда орохонь.

Д. Будаев.

Һүүл барижа ябаһаар

«Коммунизм» колхозой олон тоото гүүртэ, отаронуудтань хамта гушаад мянган элдэб түрэлэй мал бии.

Гэбэшье энэ колхоз малай ашаг шэмэ абаха талаар аймаг соогоо һүүл барижа ябана. Жэшээнь, эндэ үнгэрһэн юһэ һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр оройдоо 666 литр һүн һаагдаа. Ондоогоор хэлэхэдэ, аймагай колхозуудта үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр һаагдаһанһаа 153 литрээр энэнь бага болоно.

Колхозой гушан хоёр һаалишадай оройдоо хоёрынь—Букья Цыденпилова, Вера Хакима гэгшэд үнеэн бүхэнһөө мянгаад гаран литр һү һаагаад байна.

Илангаяа октябрь һарада һү һаалга эрид доошолоо. Октябриин арбан табанай мэдээгээр гурбадахи комплексно бригадын һаалишад Валентина Зарубина, Зоя Фёдорова гэгшэд урда һарынхиһаа үнеэн бүриһөө 10—13 литрээр бага һү һааба. Маюурай, Доодо Нугын, түбэй гүүртэнүүдэй һаалишад иимэрхүү байдалтай.

Ямар шалтагаанһаа иимэ байдал тохёолдооб гэхэдэ, гүүртэнүүдые даагшанар, комплексно бригадануудай бригадирнууд һү һаалга дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоногүй. Тиимэ болохолоороо һаалишадай дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй байһаар. Һаалишадай хүдэлмэриин дүн һара бүри гаргагданагүй. Прибайкалиин Лазогой нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай гаргаһан һайшаалта үүсхэл тухай тэндэхи олохон һаалишад дуулаадүй байна.

— Хабартаа колхозой правлениин гэшүүд ерэжэ, маанадтай хөөрэлдэдэг, суглаа хэдэг юм һэн. Харин үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо правлениин түлөөлэгшэд харагдахаяа болишоо. Хэр зэргэ хүдэлжэ, ямар эрилтэтэй байһыемнай һонирхоногүй. Нэмэлтэ түлбэридэ абаха мүнгыемнай гурбан һара соо үгөөдүй,—гэжэ һаалишад гомдоно.

Зүгөөр һү һаали эрид дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжо энэ колхоздо бии. Ургаса һайнтай энэ жэлдэ үнеэн бүридөө 16 тонно хүртэхөөр силос даранхай. Үбһэн, зелёнко, таряа талханайшье зүйл элбэг.

Мүнөө үнеэдтээ гансал турнепс эдюулнэ.

Юундэ үнеэдтээ силос, концентрат үгэнэгүйбта гэхэдэ:

—Манда хүтэлбэрилэгшэд тиимэ заабари үгэнэгүй. Өөһэдөө мэдээрхэхэеэ гайханабди, — гэжэ һаалишад хэлэнэ.

Ургуулһан баян тэжээлээшье биратайгаар хэрэглэжэ шададанагүй. Жэшээлбэл, 24 гектар газарта турнепс тарижа, ехэ ургаса ургуулаа юм. Зүгөөр тэрэнээ эзэн ёһоор хуряажа абахын орондо малдаа гэшхүүлжэ байнхай. Иигэжэ хэдэн зуун центнер шэмэтэй тэжээл газар дороо хүлдэхэнь.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Түб һууриндахи, Зарубинай гүүртэнүүдэй үнеэдэй байра мүн лэ заһагдаадүй. Эндэхи тугалай байрануудшье заһагдаа, дулаалагдаагүй байһаар. Колхозой бусад гүүртэнүүдтэ задагай зайдан юумэ олон.

Малай үбэлэй байрануудта үбһэ тэжээл зөөгдэнэгүй шахуу.

С. Дугаров.

Зэдэ.

Малшан хүбүүнэй магтаалтай ажал

Тэнгэриин шарай сиидын хүхэржэ, түглэгэр хара үүлэнүүд иишэ тиишээ хөөрсэгэнэн нүүнэ. Орон дэлхэйшье үнгэеэ хубилгажа, оршон тойрон зэнхэгэр хүйтэн болоһондол үзэгдэнэ.

Намарай нэгэ үдэр Хэжэнгын эгээл баруун захын «Победа» колхозой Юухта болон Хүлэрэгтын малшадта ошохо гэжэ зорибобди. Энэ нютагууднай колхозой центрһээ 20—30 модоной газарта оршодог юм. Ябаһаар байтарнай хоёр тээһээ ой тайгаар хашагдаһан үргэн Хөөрхын уужам тала харагдажа, удаань Сахюуртын хүтэл дабаадхихада, Юухтымнай тала дайда нэмжыбэ. Эндэ ниитын малда бэлэдхэгдэһэн үбһэ, зелёнкын хорёолоотой томо һүринүүд, мүн дундуурнь һүрэг олон үхэр, хони ямаад атарлан бэлшэнэ. Эндэ артелиин хонид, мүн бэлшээн, шахан таргалуулха һубай мал байрладаг юм.

Зориһон газартаа хүрэхэдэмнай гэнтэ саһа бурдаһан шэдэлжэ эхилбэ. Уданшьегүй зохидоор түхеэрһэн малай байрада хүрэжэ ерэбэбди. Дал хашаань шэнэ һолоомоор хушагданхай, хуһамаг соонь үбһэ, зелёнкошье горьтой бэлдэгдэһэн харагдана. Хотон соонь олон буруунууд ехэ багаараа илгагданхай, хобтодо хэгдэһэн үбһэ, зелёнко амтархан эдинэ. Гэртэнь орожо, табяад гара наһатай, набтаршаг, хүнгэн сарюун хүгшэнөөр золгоод, хөөрэлдэхэдэмнай республика дотор социалистичексэ мүрысөө дэлгэрүүлһэн суута адуулгашан Дамба-Дугар Шагжиевай эхэнь байба.

— Үнөөхи хүбүүмни яашоо гээшэб? Энэ саһан соо үбһэнэй хорёо барижа байна гээшэ гү? Нэгэл һүри үбһэн хорёогүй үлдэбэ гэжэ тугаар хэлээ һэн. Тэрээнэйнгээ хорёо барижа дүүргэхэ гэжэ оролдожо ябаа ха юм,— гээд һанаагаа зобоһон янзатай сонхоор газаашаа харана.

Саһаншье хайлажа байжа ороод һаланагүй. Тиигэһээр байтар газааһаа дундуур бэетэй, гонзогор улаан шарайтай, хорёод наһанай хүбүүн орожо ерэбэ.

— Дамба-Дугар, энэ саһан соо юу хэжэ ябанаш. Саһанай арилхада хорёогоо барихадашни болохол юумэ һааб даа,—гэжэ үнөөхи хүгшэн дуугарна.

Республика дотороо суурхаһан залуу малшан нүхэр Шагжиевтай ажал хүдэлмэри тухайнь хэдэн үгэ хөөрэлдэбэбди.

— Үнгэрэгшэ зундаа манай бригада эндэ vбһэ сабшаа һэн. Хүйтэн болоходонь мал үбһэндэ орохоёо һанана. Малаа орхёод сайшье ууха аргагүй. Үхэрээ адуулхынгаа забһарта ойһоо һургааг шэрэжэ, хорёод һүри үбһэ хорёолжо дүүргэбэб,—гэжэ Дамба-Дугар хөөрэнэ.

Үбһэ тэжээлээр дутамаг ондо ороһон үхэр малынь хабар эртүүр хүсэ шадалаар тулюур байһан юм. Тиибэшье нүхэр Шагжиев 160 толгой буруу, хашарагуудые тушаажа абаад байхадаа, зунай һарануудта толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые дунда зэргээр 100 килограммаар нэмээхэ гэһэн социалистическэ уялга абаһан байна. Хабар малнуудтаа хубаариинь зэргээр таряа талханай зүйл (концентрат) эдюулжэ эхилээ. Таряа талханай зүйл эдижэ шадал ороһон хашараг, буруунуудынь түрүүшын ногоондо түргэнөөр һайжаржа захалаа бэлэй. Малайнгаа шэгнүүрые түргэн нэмээхын түлөө ногоо һайнтай бэлшээри бэдэржэ, үдэр һүниие илгадгүй адуулдаг, хаһа саг соонь уһалдаг һэн. Гурба һара арбан хоног үнгэрөөд байхада, Дамба-Дугарай харууһалжа байһан буруу, хашарагуудые шэгнэжэ, гүрэндэ тушаахадань, 100 хоног соо тус бүридөө шэгнүүрээ 110 килограммаар нэмээһэн байба.

—«Мал хараһан—ама тоһодохо» гэдэгтэл би энэ гурбан һара 10 хоногой туршада 267 ажалта үдэр олоод, хамта 667,5 килограмм шэниисэ, 1068 түхэриг мүнгэ абааб. Тиихэдэ малаа һайнаар адуулжа, тэдэнэйнгээ толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 1 килограмм 100 граммаар нэмээһэнэйнгээ түлөө 4450 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абанхайб,—гэжэ тэрэ урмашаһан янзатай хөөрэнэ.

Һаяшаг Дамба-Дугар Шагжиев хаража байһан малаа гүрэндэ тушаагаад байхадаа, намар, үбэлэй сагта шахан таргалуулха буруунуудые тушаажа абахамни гэжэ колхозойнгоо правленидэ мэдүүлээ.

— Мүнөө 110 толгой буруунуудые тушаажа абаад байнаб. Тэдэнэй тус бүриин шэгнүүр мүнөө дунда зэргээр 150—180 килограмм болоно. Буруунуудаа намартаа, үбэлдөө һайнаар шахан таргалуулаад, хойто хабар, зундаа 300—350 шэгнүүртэй болгохоб, —гэжэ залуу малшан хэлэнэ.

Эдэбхитэй бэрхэ малшан Дамба-Дугар Шагжиевай һайнаар харууһалжа, бэлшээн таргалуулһан 160 толгой малые гүрэндэ тушаажа, колхозынь 400 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа. Тиихэдэ ехэ шэгнүүртэй, тарган мал худалдаһанай түлөө эндэхид 180 мянган түхэригэй шан абаһан байха юм.

Октябриин 42-дохи жэлэй ойн һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ оролсон, нүхэр Шагжиев буруунуудайнгаа шэгнүүрые үбэлэй һарануудта тус бүридэнь сүүдхэдээ 500 граммаар нэмээхын түлөө тэмсэнэ.

Д. Доржиев.

— Хүбүүн аа, малаа хёрхоор хаража яба,— гэжэ Малэгма эжынь Дамба-Дугар хүбүүндээ захина.

—Һанаа зобохо хэрэггүй,—гэжэ Дамба-Дугар адуулгашан найдамтайгаар эжыдээ харюусана. **Зураг дээрэ:** Д. Д. Шагжиев мори унаад хүдэлмэридөө гарахаяа байна.

О. Березиновой фото.

Бурядай АССР-эй промышленностиин 1959 оной юһэ һарын гүрэнэй түсэбые дүүргэһэн дүнгүүд тухай

Бурядай АССР-эй Статистическэ управлениин мэдээсэл

Бурядай АССР-эй бүхы промышленность 1959 оной юһэ һарын турша соо продукци бүхы дээрэнь гаргаха түсэбөө 103 процент, тэрэ тоодо Бурядай совнархозой промышленность 103 процент, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленность 102 процент, республиканска болон союзно-республиканска министерствонүүдэй, зургаануудай республиканска мэдэлэй промышленность 108 процент, ниитэсоюзна, союзно-республиканска министерствонүүд болон зургаануудай союзна мэдэлэй промышленность 104 процент дүүргэһэн байна.

Республикын промышленностиин бүхы продукциин хэмжээн 1959 оной юһэ һарын турша соо үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 10 процентээр, тэрэ тоодо совнархозой промышленностиин — 9 процентээр, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленностиин —14 процентээр, республиканска болон союзно-республиканска министерствонүүдэй, зургаануудай республиканска мэдэлэй промышленностиин —11 процентээр, ниитэсоюзна, союзно-республиканска министерствонүүдэй болон зургаануудай союзна мэдэлэй промышленностиин—13 процентээр нэмэһэн байна.

Жэшээлхэдэ, Тимлюгэй цементын завод цемент гаргаха, «Механлит» завод бензинээр хүдэлдэг «Дружба» гэжэ хюрөө заһабарилха, Улан-Удын мотор заһабарилдаг завод электротүхеэрэлгэнүүдые заһабарилха, Кяхтын трикотажна фабрика пумаажан утаһа ээрэхэ. Сүхын арһанай завод булгайр, бусад арһан зүйлнүүдые гаргаха түсэбүүдээ дүүргээгүй, Бурядай АССР-эй Нютагай промышленностиин министерство хирпиисэ сохихо, ханын блогуудые бүтээхэ, извёстко галдаха, модо хюрөөдэхэ, бочко, мебель, түмэр оро бүтээхэ, модо шэрэхэ түсэбүүдэй дүүргэлтые хангажа шадаагүй. Бурядай АССР-эй Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерство кондитерска зүйлнүүдые гаргаха, овощь консервэлхэ, үгэрсэ, помидор, һархяаг дабһалха түсэбөө дүүргээгүй, Бурпромсоведэй олзоборилгын артельнүүд хирпиисэ сохихо, ханын блок гаргаха, һэеы дараха, сэбэрлэгдэһэн скипидар, лампын шэл гаргаха, түмэрөөр бүтээгдэһэн зүйлнүүдые заһабарилха түсэбүүдээ дүүргээгүй.

1959 оной юһэ һарын турша соо промышленна гол түхэлэй продукцинууд нимэ хэмжээтэйгээр бүтээгдээ.

БУРЯДАЙ СОВНАРХОЗОЙ УПРАВЛЕНИНҮҮД, ПРЕДПРИЯТИНУУД

	1959 оной юһэ һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1959 оной юһэ һарын дүүргэлтые 1958 оной энэ үеынхитэй сасуулхада процентээр
Ашагта малтамалнуудай промышленностиин управлени	104	115
тэрэ тоодо:		
Галуута-Нуурай рудоуправлени	104	105
Улан-Удын шэлэй механизированнэ завод	111	112
Темлюгэй цементын завод	106	116
Асбоцемент зүйлнүүдые бүтээдэг завод	106	13 дахин шахуу.
Металл болбосоруулдаг, машина бүтээдэг промышленностиин управлени	105	113
тэрэ тоодо:		
«Механлит» завод	106	114
Илькиин автомобиль заһабарилдаг завод	88	96
Улан-Удын мотор заһабарилгын завод	103	112
Шэнэ Бэрээнэй механическа завод	114	—
Селендумын модоной дарханай станогуудые гаргадаг завод	95	125
Улан-Удын судна бүтээлгын завод	99	105
Районно энергетическэ управлени	99,2	100,2
«Забайкаллес» комбинат	99,4	99,9
Хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин управлени	106	104
тэрэ тоодо:		
Улан-Удын мяха-консервын комбинат	110	110
Загаһанай заводууд, загаһанай консервын комбинадууд	83	72
Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрика	106	131
Кяхтын трикотажна фабрика	111	—
Тоһо инлүүлдэг, сыр шанадаг заводууд	101	95
Кяхтын гуталай фабрика	108	116
Сүхын арһанай завод	101	135
Улан-Удын һэеы гуталай фабрика	89	104
БУРЯДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ МЭДЭЛЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ		
Нютагай промышленностиин министерство	103	118
Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерство	104	111
«Бурстрой» гэжэ барилгын трестын промышленна предприятинууд	77	103
РЕСПУБЛИКАНСКА, СОЮЗНА МЭДЭЛЭЙ МИНИСТЕРСТВОНҮҮДЭЙ, ЗУРГААНУУДАЙ ПРОМЫШЛЕННА ПРЕДПРИЯТИНУУД		
Мелькомбинат	111	112
Улан-Удын паровозо-вагонно завод	102	109
Таловска түмэрбетон конструкцинуудые бүтээдэг завод	133	277
Бурпромсовет	104	114

	1959 оной юһэ һарын турша соо үйлэдбэрилэгдэһэниинь	1959 оной юһэ һара соо үйлэдбэрилэгдэһэниинь 1958 оной энэ үеынхитэй сасуулхада процентээр
Нүүрһэн—мянган тонноор	874	106
Модо шэрэлгэ (колхозуудай шэрэһые оруулалсангүй)—мянган кубическа метрээр	2481	103
Модо хюрөөдэлгэ (колхозуудай хюрөөдэһые оруулалсангүй)—мянган кубическа метрээр	555	117
Цемент		108
Шифер—миллион условно плиткээр	58	13 шахуу дахин
Хирпиисэ (колхозуудай сохиһые оруулалсангүй)—миллион хэһэгээр	50	104
Сонхын шэл—мянган дүрбэлжэн метрээр	4533	104
Ноохон бүд—мянган дүрбэлжэн метрээр	1327	109
Оймһон—мянган паараар	61	103
Трикотажна дотор хубсаһан—мянган хэһэгээр	205	111
Трикотажна гадар хубсаһан—мянган хэһэгээр	144	114
Арһан гутал—мянган паараар	102	136
Валенка гутал—мянган паараар	159	106
Хубсаһа угаадаг гэр доторой машина—мянган хэһэгээр	40	169
Мебель (түмэр оронгүйгөөр)—миллион түхэригөөр	21	150
Түмэр орон—мянган хэһэгээр	72	103
Мяхан (гүрэнэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	20	121
Колбасагай зүйл—мянган тонноор	7	110
Загаһан—мянган тонноор	3,4	71
Сүсэгын тоһон (гүрэнэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	1,7	94
Һайхан һүөөр хэһэн продукци (һүндэ оруулжа тоолоходо)—мянган тонноор	13,5	114
Кондитерска зүйл—тонноор	2283	127
Консервэ—миллион условно банкаар	25	107

Продукци бүхы дээрэнь гаргаха юһэ һарын түсэбэй дүүргэгдэһэн, үлүүлэн дүүргэгдэһэн байбашье. совнархозой болон министерствонүүдэй хэдэ хэдэн предприятинууд промышленна зарим түхэлэй продукци бүтээжэ гаргаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Республикын промышленность ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөөр 104 процент, тэрэ тоодо совнархозой промышленность —104 процент, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленность —99 процент дүүргэһэн байна.

Илькиин автомобиль заһабарилдаг завод, Улан-Удын судна бүтээлгын завод, Сүхын арһанай завод, Улан-Удын һэеы гуталай фабрика, ой модоной болон загаһанай промышленность, районно энергетическэ управлени, нютагай промышленностиин министерство, «Бурстрой» трестын промышленна предприятинууд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ юһэ һарынгаа түсэб дүүргээгүй.

1959 оной юһэ һарын турша соо республикын промышленностьдахи ажалай бүтээсэ нёдондоной тус үеынхитэй сасуулбал 6 процентээр, тэрэ тоодо машина бүтээлгын, металл болбосоруулдаг промышленностьда—7 процентээр дээшэлһэн байна.

Бурядай АССР-эй Статистическэ управлени.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

9 хоногоор уридшалан

Эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэришэд! Эдеэ хоолой хэрэгсэлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргагты, эдеэ хоол болодог зүйлнүүдэй шанарые улам һайжаруулагты!—гэһэн партиин Центральна Комитедэй Уряануул Улан-Удын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажалай эдэбхи бүри ехээр үүсхэбэ.

Агууехэ Октябриин 42 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, шэн габьяатайгаар ажаллаһанайнгаа ашаар тус комбинадайхид продукци гаргаха 10 һарынгаа түсэб 9 хоногоор урид, октябриин 21-дэ дүүргээд, түсэбһөө үлүүлэн 800 мянган банка консервэ, ехэхэн хэмжээнэй колбасагай зүйлнүүдые гаргаба. Тиигэжэ нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 42 миллион түхэригэй ехэ продукци гаргагдаа.

Д. Батуев.

Улан-Удын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад Октябриин Агуу-ехэ социалистическэ революциин 42-дохи жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтан, 9 һарынгаа даабари үлүүлэн дүүргэбэ. Ганса алмагдаһан түүхэй эдээр 8,5 мянган метр сэмбэ нэхэбэ. Фабрикын бэлэдхэлгын цехын ноолһо хатаагша Сусанна Машакова өдэ үдэрнүүдтэ 1,5 нормо дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** нүхэр Машанова хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Трамвайн ябаха шэнэ зам баригдана

Трамвайн ябаха харгын шэнэ һалаагай Улан-Удэ город соогуур татагдажа эхилһээр хоёр һара шахуу боложо байна. Мухинай нэрэмжэтэ үйлсэһээ һалаатаһан шэнэ харгы Международная, Юный коммунар, Садовая гэжэ үйлсэнүүдээр гараад Шишковка тосхон хүрэхэ юм.

Барилга дээрэ мүнөө үедэ 4 бригада ажаллана. Д. Гладиборода гэгшын хүтэлбэрилдэг 13 хүнһөө бүридэһэн бригада ехэ харюусалгатай газараар харгы татажа, сентябрь һарынгаа даалгабарииe 127 процент дүүргээ. Бригадада ажалладаг Н. Маркушин, Л. Иванов, А. Автоманов, А. Филиппова гэгшэд эдэбхи үүсхэл гаргана.

— Хэрбээ «Бурстрой» трестынхид маниие барилгын материалаар хүсэд хангаа һаань, түсэбөө бүри урид дүүргэхэ һэмди,—гэжэ бригадын гэшүүд мэдүүлнэ.

Харгын барилга дээрэ хайр шулуунай багаар асарагдадаг дээрэһээнь барилгашадай ажалынь нилээд һаатана. Гадна «Бурстрой» трестын хүтэлбэрилэгшэд барилгада хүдэлэгшэдые ажалай хубсаһаар, тэрэ тоодо бээлэйгээр хангаха ёһотой байгаад, зохихо хэмжээ абанагүй. Мүнөө хүйтэнэй саг ерэжэ, үдэшэ үглөөнь улаан гараараа хүйтэн түмэр барихаар бэшэ болоо. Ажалшадай хэһэн ажалые бүридхэдэг мастер нүхэр И. Соломахин хэнэй хэды шэнээн түлбэри абаха байһан тухайнь дуулгадаггүй юм. Тиимэһээ хүдэлмэришэд һара соо хэды шэнээн салин хүлһэ абахаяа мэдэнэгүй.

«Бурстрой» трестын хүтэлбэрилэгшэд дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дары усадхажа, трамвайн барилгые түргэдхэхэ зэргэтэй.

Ж. Базаров.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой парт... организациин секретарь Д. Ц. Цыденжапов барилгашадта һүүлшын һони... газетэһээ уншажа байна.

А. Мантаевай фо...

Партийна эхин организацинуудта

НҮХЭДЭЙНГӨӨ ЖЭШЭЭ...

Мүнөө жэлэй баян ургаса хуряалгын үедэ зонойнгоо дунда ойлгууламжын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха тухай Мухаршэбэрэй аймагай интеллигенциин уряае Иволгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой агитаторнууд халуунаар дэмжээд, ехэ оролдосотойгоор ажаллажа байна. Лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүд Харгана, Доодо-Бухэн нютагуудта хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор үнгэргэгдэдэг болоо.

Һүүлэй үедэ Никита Сергеевич Хрущевой Америкын Холбоото Штадуудаар, удаань Хитад орондо, тэндэһээ бусаха замдаа Дальна Восток болон Сибириин газар нютагуудаар айлшалжа байха үедэнь илангаяа олон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ, лекци, элидхэлнүүд уншагдажа байгаа. Зоотехник Б. Ц. Будажапова, агроном Ш. Ц. Раднаев, багшанар К. М. Орлова, Л. К. Бакланова гэгшэд уласхоорондын байдалаар илангаяа һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байба. Ургаса хуряалгын дүүрэжэ, мүнөө малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэриин ябажа байха үедэ агитаторнууд гол түлэб малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулжа байнхай. Һүүлэй үедэ уласхоорондын байдал тухай, долоон жэлэй түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүд, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонууд, хүдөө ажахын продукциин өөрынь үнэ сэн химдаруулха замууд гэхэ мэтэ темэнүүдээр арба гаран лекци уншагдаа.

Урдынхида орходоо лекци, эл... хэлнүүд һайн бэлэдхэлтэйгээр, ... нирхолтойгоор уншагдадаг б... гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ле... элидхэл уншахадаа хүнүүд ни... гайнгаа байдал дээрэһээ жэ... нүүдые, тоо баримтануудые о... хэрэглэнэ. Коммунистнууд Г. Б... мажапов, Ц. Гармаев, Д. Ба... комсомолшууд К. Орлова, Л. ... ланова гэгшэдэй хөөрэлдөөн... хүнүүд илангаяа олоор суглар... һонирхоһон асуудалнуудаа һура... тэдээндээ гүйсэд дүүрэн ха... абадаг юм. Эдэ нүхэд ямар ни... асуудалаар хөөрэлдөө хэжэ б... гэээд, ажал хүдэлмэреэрээ хэ... ямар һанамжын байһаниие кол... нигуудһаа һуража, тэмдэглэжэ а... даг заншалтай. Тиигээд хүнүү... һанамжа, дурадхалнуудые пар... на бюродо гү, али колхозой пр... ленидэ дуулгажа, хэмжээ абху... даг байна.

Колхозой партийна эхин орга... заци, тэрэнэй секретарь нүхэр Б... маев зоной дунда ябуулагдаг... ойлгууламжын хүдэлмэриие һай... руулхын тулада нилээд оролдо... гаргана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгт... КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пле... мэй урда тээ политическэ хүдэл... риие һайжаруулхын тулада т... тодорхой хэмжээ-ябуулга зохё... баталуулаад, тэдэнээ дүүргэхын... лада эдэбхитэйгээр ажаллана. А... таторнуудаар бэлэдхэл һай... эдэбхитэй коммунистнууд, ко... молшууд болон партийнабэшэ эд... хүнэдэй дундаһаа 24 хүн томил... донхой. Тэдэнэй олонхинь 7 хо... бүридөө 2—3 дахин хөөрэлдөө ... гэргэнэ.

Иигэжэ ойлгууламжын хүдэл... риие эдэбхитэйгээр ябуулха... ажал хүдэлмэридэ горьтойхон ... лөөтэй, ашатай туһатай байһани... харагдана. Үбһэ, тарянай ург... саг соогоо хуряагдаад, мүнөө ... лай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй ... хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Наш... үбэлэй һаранuудта һү ехээр һ... хын, малаа, илангаяа хашараг, ... руунуудые һайнаар шахан тар... луулхын түлөө шанга мүрысө... дэлгэржэ байнхай. Колхозой тү... һаалишад Ц-Д. Содномова, ... Банзаракцаева, К. Нимаева гэг... тус бүридөө 11 үнеэ даажа ... гаад, һара соо нэгэ нэгэнһээ... дунда зэргээр 200 шахуу литр ... һаана. Эдэ һаалишад мүнөө ... үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2 ми... ган литр һү һааха уялгаяа дүү... хын тулада шармайн оролдо... байнхай.

Лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн... һээ гадна, ойлгууламжын хүдэл... риин бусадшье арга дүрс... олоор хэрэглэгдэдэг болоо. Ма... дай дунда дэлгэрһэн социалисти... скэ мүрысөөнэй дүнгүүд һара б... гаргагдажа, дүн харуулгын с... барта бэшэгдэдэг, ханын газет... тунхаглагдадаг. Колхозой түр... шүүлэй дүрэ зурагууд Хүндэлэл... самбарта харуулагдана.

Лекторнууд, агитаторнууд ... луулагдажа, хэрэгтэй заабари ... тэдэг, дүй дүршэлыень халан ... хуулалсадаг болоо.

Иигэжэ энэ колхозой агитато... нууд мухаршэбэртэхи нүхэдэйн... жэшээгээр зоной дунда ойлгуул... жын хүдэлмэри эдэбхитэй, ор... досотойгоор ябуулдаг болоо. Ти... гэбэшье энэ шухала хүдэлмэриди... үшөөл дутагдалнууд бии. Зари... агитаторнуудай хөөрөөн балай... һонигүй байдаг. Лекторнууд кол... зой гол бууса, бригаданууд дээр... лекци уншаад, холын фермэ, г... тэнүүдтэ үсөөн ябана. Мүнөө м... ажалай харюусалгатай үс—ма... үбэлжэлгэ ерэжэ байна. Мал... үбэлжэлгые бэлэдхэл һайнтай... угтаад, үбэлэй һаранuудта нэгэ... малаа тураангүй, гарзалуул... ашаг шэмыень улам дээшэлүүл... ондо оруулхын түлөө агитаторну... малшадайнгаа дунда ойлгуула... жын хүдэлмэри бүри эдэбхит... гээр ябуулха зэргэтэй.

Д. Шагдуров.

Һонирхолтой хөөрөөн

Сэлэнгын аймагай коммунистнууд болон комсомолшууд марксистско-ленинскэ теори шудалха, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэй болоо гэжэ түрүүшын хэшээлнүүдэй дүнгүүд харуулба.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хэшээл һайнаар үнгэрөө. Энэ колхозой коммунистнууд партиин түүхэ шудална. Пропагандист—Загастайн дунда һургуулиин багша Доржи Рабданович Очиров «Социалистическэ революциин ленинскэ теори» гэһэн темээр удха түгэлдэр, һонин хөөрөө хээ. Энэ үдэр тосхоной коммунистнууд бултадаа хэшээлдэ хабаадаһан байна.

Мүн «Эрдэм» колхоздо КПСС-эй түүхэ үзэдэг кружогой хэшээл эмхитэйгээр үнгэрбэ. Колхозой парткомой секретарь нүхэр П. Д. Аюров пропагандистаар хүдэлнэ. Тэрэшэлэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо, мүн Сэлэнгын хонинной совхоздо, бусад хэдэн газарта партийна һуралсалай жэл эхилээ.

Партийна һуралсалай шэнэ жэлэй һайнаар эхилхын тулада зохихо хэмжээн абтаһан юм. Партиин айком, партийна эхин организацинууд бэлэдхэлэй, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһан, дүршэлтэй бэрхэ пропагандистнуудые саг соонь шэлэн табиһан байгаа. Коммунистнууд, комсомолшууд бултадаа хабаадуулагдахаһаа гадна, партийнабэшэ хүнүүд һуралсажа байна.

Аймаг доторнай партиин түүхэ шудалха 42 кружок байгуулагдажа, 640 хүн энээндэ һурана. Хоёр зуу гаран коммунистнууд үйлэдбэриин экономико шудална. Тиихэдэ аймагай центртэ экономическа семинар хүдэлжэ захалаа. Энэ семинарта аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, колхозой түрүүлэгшэнэр, парткомуудай, парторганизацинуудай секретарьнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд һуралсана. Дүршэл ехэтэй, бэрхэ пропагандистнар хүдэлнэ. 80 гаран пропагандистнарай хахадһаа олониинь дээдэ һургуулитай юм. Энэ жэлдэ үйлэдбэриин экономико зааха кружогуудта пропагандистнуудаар хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, инженернүүд, техникүүд хүдэлнэ.

Партиин айком пропагандистнарта тодорхой туһа хүргэхэ гэжэ оролдоно. Сентябрь һара соо аймагай пропагандистнууд КПСС-эй обкомой дэргэдэ арбан хоногой курса дүүргэһэн, һүүлээрнь партиин айкомой дэргэдэ нэгэ үдэрэй семинарта хабаадаһан байна. Тус семинар дээрэ партиин айкомой секретарьнууд нүхэд Могнонов, Цыбенов гэгшэд элидхэлнүүдые хэһэн байгаа. Мүн энэ семинар дээрэ пропагандистнарта хайшан гэжэ хэшээл үнгэргэхэ тухай методическа заабаринууд үгтэһэн юм.

Айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет олон ондоо темээр выставкэ эмхидхэдэг, аймагайнгаа, республикынгаа экономико, культурын хүгжэлтэ тухай материал бэлдэдэг, түрүү пропагандистнарай дүй дүршэл дэлгэрүүлхые оролдодог.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалда партиин айком саашадаашье һаналаа ехээр табидаг байхань лабтай.

Б. Ширеторов.

Түрүүшын хэшээл эмхитэйгээр үнгэрөө

Байгша оной октябриин 15-да Кяхтын аймагта партийна һуралсалай шэнэ жэлэй түрүүшын хэшээл хаа хаанагүй эхилбэ.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида КПСС-эй түүхэ шудалха, мүнөө үеын политика үзэхэ 2 кружогууд эмхидхэгдээ.

Октябриин 15-най үдэшэлэн энэ колхозой партийна организациин секретариин кабинет соо коммунистнууд олоороо сугларжа, КПСС-эй түүхэ шудалха кружогой түрүүшын хэшээл эхилээ.

Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Ехэ-Нугын партийна организацида мүнөө үеын политика үзэхэ кружогой (пропагандист Ошоров), КПСС-эй түүхэ шудалха кружогой (пропагандист Ганжуров), хүдөө ажахын экономико шудалха (пропагандист Иринчеев) кружогой хэшээл октябриин 15-да эхилээ.

Д. Болхоев,
манай корр.

Талын эзэн

...магай түб тосхон Ново-Селен...хээ Кяхта ошоhон асфальт ...гаар табилуулжа хорёод мо... зай үнгэрөөдхихэдэ, харгын ...ун захада хэдэн гэр, малай ...ануud харагдадаг. Эндэ Стали... нэрэмжэтэ колхозой түрүү хо...дой нэгэн Бадма-Доржо Бал...вай даадаг отара байрланхай

...Углөөгүүр. Хүрэбтэр улаан ша...ай, шүрбэhэлиг үндэр бэстэй ...жөөл байшан гэрhээ яаралтай... гараад, хонидойнгоо хашаа ...э ошоно. Уданшьегүй хойно...ь үүдэн нээгдэжэ, нэгэ хүг...дэй богоhо дээрэ гараад:

- Бадма-Доржаа, hайса сайла... гээшэ гүш? Яатараа яарана гээ...шэ?

- Сайлааб. Орой болошохонь...—...эр үбгэжөөл хашаагай үүдэнэй ...а тайлаад, хонидоо гаргажа ...бэ. Тобир тарган эрьенүүд ээз...нгээ дууе танинhаар хэбтэрииhээ ...жо, хорёоhоо hубарилдан га...а.

- Иигээд лэ, үглөө бүри ходол ...жа хонидтоёо гарадаг. Яарал... hуужа хүсэд сайлахашьегүй... юумэл даа,—гээд хүгшөөдэй ...нэртэ хандан хэлэбэ.

...нэндөө хонишон Бадма-Доржо ...данов даahан ажалдаа бүхы ...алаа табижа, хүсэл зоригоо ...уулжа ябадаг. Энэ нүхэр 15... жэлээ артелиингээ хонин ажал ...рэ хүдэлжэ байха зуураа, ходо ...шаалтай дүн, бага бэшэ ...жалта туйладаг юм. Нүхэр ...дановай шэн зоригто ажалые ...э хэды баримта тоонуудаар ха...лая. Нёдондо харууhалжа бай... мянган эрье хонидойнгоо зари...е зунhаа хойшо гүрэндөө тушаа... эхилээ hэн. Тиигэжэ намар бо...тор тушаагдаhан 454 толгой эрье...нь дунда зэргээр тус бүридөө 52 ...лограмм шэгнүүртэйгээр, 160 ...гойнь атар тарган гэhэн сэгнэл...эйгээр гүрэндэ тушаагдаа бэ...э. Уданшьегүй тэрэ намартаа ...арада үлэhэн эрьенүүдтээ нэмэ... үшөө табан зуу гаран хонидые абаад, тэдэнээ тобир тарганаар ондо оруулхын тула оролдосотой hайнаар, шадамар бэрхээр хүдэлмэрилhэн байна. Үбэлдөө үдэшэ, үглөөниинь эрьенүүдээ эдеэлүүлээд, ходо бэлшээдэг юм. Хүсэ тамираа муудаhан зарим хонидые амяарлан харууhалжа, шэмэтэ тэжээл, элдэб концентрат үгэхэ, саг сагтань бүлеэн уhаар уhалха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг. Тиимэ оролдолгын лэ ашаар, үбhэ тэжээлээр хэды хомор байбашье, хонидоо бүтэн бүрин ондо оруулжа, хабарай бэлшээридэ гаргаhан байна.

— Энэ зун, июнь hарада, отарынгаа 250 эрьедые толгой бүриин 45 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагаабди. Энэ hарын hүүл багаар үшөө 500 толгой эрье хонидые 53—53 килограммhаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаахаар хараалнабди,—гэжэ хонишон Бадма-Доржо Балданов хөөрэнэ.

Мүнөө хонишон Балданов нарата дулаан намарай бэлшээридэ отарынгаа эрье хонидые hайса адуулжа, тобир тарганаар гүрэндэ тушаагаад, долоон зуу гаран хонидоо хүшэ тамир hайнтайгаар, ондо оруулха зорилготойгоор КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтажа байна.

Ц. Балданов.

Сэлэнгэ.

„Ургасын үдэшэ" үнгэргэгдэбэ

Суулгын дунда hургуулиин багшанар, hурагшад (Мухаршэбэр) ургасын үдэшэ үнгэргэхын тула эртээнhээ бэлэдхэжэ, тэрээнээ hонирхолтойгоор үнгэргөө.

Һургуулиин hурагшад хуршэ Калининай нэрэмжэтэ колхозойхидтой айхабтар халуун хани барисаатай болоhон байна. Эдэнэр зунайнгаа амаралтын үедэ колхозой үбhэ, таряа хуряалсаха, адуу мал харалсаха тушаа ехэ ажал хээ. Жэшээнь, 6—9 классуудай hурагшад 100 тугал, 400 хурьга, 1500 толгой уhанай шубуу үдхэжэ колхоздо тушаагаа. Тиихэдэ 10 гектар газар дээрэ огородой эдеэ, 37 гектарта хартаабха тарижа, хуряажа үгэhэн байха юм. Һурагшад эрхим ажалайнгаа түлөө колхозой правлениин, партийна организациин зүгhөө 2300 түхэригөөр шагнагдаhан байна. Ажалдаа онсо шалгарhан hурагшадта ургасын баярай үдэшэ шан барюулагдаа.

Зунай үедэ эрхимээр ажаллаhан hурагшадта элдэб янзын бэлэг үгтэhэн байна.

Б. Цыренов.

Үнеэдээ үбэлэйнь байрада оруулаа

Урдань намартаа хүйтэрхэ тээшэ үнеэн hү шэмээ татана, хожорпо, хооhорно гэлсэдэг байгаа гээшэ. Теэд тэдэниие хаhа сагтань дулаан байрада оруулжа, шэмэтэ тэжээл горьтойгоор эдюулээд байбал, намаршье зунайхиhаа дутуугүй hүн hаагдана гэжэ түрүү малшадай дүй дүршэл батална.

Тиимэhээ манай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Булам гэжэ газарта байрладаг hаалиин фермынхид мүнөө үнеэдэйнгээ hү шэмые бүри дээшэлүүлхын түлөө ехээр оролдожо байнхай.

Эндэхид октябриин эхеэр бүхы hаамхай үнеэдээ үбэлэйнь байрада оруулжа, уяанда байлгаад, тусхай рационоор үбhэ, зелёнко эдюулжэ эхилээ hэн. Үнеэдтэ hаагдаhан hүнэй литр бүхэндэ 200 грамм таряа талханай зүйл үгтэнэ.

— Малдаа үбhэ тэжээл эдюулжэ захалбашье, үдэрэй дулаанда тэдэниие таряалангай hуурида адуулнабди. Мүнөө үнеэднай яhала hүтэйнүүд. Һаалишаднай үдэртөө үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 8—9 литр hү hаана,—гэжэ фермын түрүү hаалишан Намжилма Цыбикова хөөрэнэ.

Буламай фермынхид Прибайкалиин Лазогой нэрэмжэтэ колхозой hаалишадай уряае hайшаан дэмжэжэ, энэ оной октябрь, ноябрь, декабрь hарануудта үнеэн бүриhөө 600 литрhээ доошо бэшэ hү hаахын түлөө тэмсэхээр шиидэнхэй. Эдэнэрэй зориhондоо хүрэхэ байhандань лаб этигэмээр. Юуб гэхэдэ, фермын hаалишад байгша оной үнгэрhэн 9 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1412 литр hү hаагаад, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада үнеэн бүриhөө 185 литрээр ехэ hү абажа шадаа. Харин габшагай бэрхэ hаалишан Аграфена Содномова энэ үе соо үнеэн бүриhөө 1965 литр, мүн hаалишад Намжилма Цыбикова, Дулсан Цыбикжапова, Цырма Цыбенова, Софья Шарапова гэгшэд тус тустаа 1556—1370 литр hү hаагаа юм.

Б. Дондоков.

Хори.

...хын бэрхэ барилгашад

«Улаан малшан» колхозой прав...ни, партийна болон комсомолой ...н организацинууд гэр байра ба...а түсэбөө эршэмтэйгээр дүүргэ... хэрэгтэ түрүү колхознигуудые ...үүлнэ, колхоз доторхи арга бо...жоёо гүйсэдөөр хэрэглэнэ.

Тус колхоздо дархашуул тиимэ...е олон бэшэ юм. Теэд хэдэн олон ...йрын гэр, малай дал, хорёо бари...н тулада олон дархашуул хэрэг... болохо байhаниинь элитэ. Энэ ...шарые хараада абажа, үсөөхэн ...лууушуулые бригада болгоод, тэ...эндэ бүхы барилга даалгаха гэ...э шиндхэгдээ hэн.

Нёдондо жэл Федор Габанов ту...тэй залуу дархашуулай бригада ...хидхэгдэжэ, модо унагаахаhаа ...илээд, барилгын бүхы хүдэлмэ...е удаа дараалуулан хэжэ эхил...эн юм. «Залуушуул гэр байра ба...жа шадаха гээшэ гү?», «Үнинэй ...рхашуулые табяа hаа дээрэтэхэ ...айгаа» гэхэ зэргын үтэ хүүршье ...ихэдэ гараhан гэхэ.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта за...ушуулай бригада Доодо Нуга, ...рда Тала, Хара Хужарта, Ара Ту...ата, Доодо Жахна гэхэ мэтэ га...рнуудта хамтадаа 11 гэр барижа ...үргээ.

— Хангил хадаhаа модо унатаа... гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Бари...лашье тиимэ хилбар байдаггүй. ...үтөөр барилгашад нэгэн hаналтай, ...олдосотойгоор хүдэлөөд байха...а, ямаршье бэрхэшээл дабажа ...радаг байгаа юм,—гэжэ брига...ир Федор Габанов хөөрэнэ.

Бригадын дархашуул Федор Га...нов, Борис Мунконов, Түмэр Га...анов, Цырен-Доржо Цыбденов, ...хаил Актинов гэгшэд үдэртөө ...ёр нормо дүүргэнэ.

Ахын габшагай барилгашад гур...ан жэлэй соёлой добтолгоор ха...алагдаhан гэр байра барилгада ...эбхитэйгээр хабаадалсажа, кол...озойнгоо центр, малай фермэнүү...ые болбосон түхэлтэй болгохын ...ха бүри эршэтэйгээр хүдэлхэ бай...андань hэжэг байхагүй.

Д. Дугаров.

Зураг дээрэ: «Улаан малшан» колхозой ...рхашуулай бригадир Федор Габанов.

Искусствын, уран зохёолой декадада бэлэдхэл

Хэжэнгын дуушад

Харанхы hүниин сууряанда
Харьялан урдаа Хэжэнгын гол...

Энэ дуунай мүр, бадагуудhаа ирагуу хүгжэм өөрөө соностон гарана бэшэ аал? Энэ нютаг тухай ямар hайхан дуу, шүлэгүүд бии гээшэб! Хэн Хэжэнгэ ошожо үзөө hэм? Хойто дабаанайнь оройдо гарабал, урдатнай үргэн тала нэмжын харагдаха. Дундуурнь ходор гараhан, эрьсэрээ абар табар бургааhатай Хэжэнгын гол хүхэрэн байха.

Эндэхи зон нютагаа түхэрсэн Хэжэнгэ гэдэг. Үнэндөө түхэреэншье бэшэ, утаашаа зурыhан, гонзогор юумэл. Теэд тэдэнэр түрэhэн нютагтаа энхэрэн, үргэн дэлхэйтэй сасуулжа, түхэреэн гэдэгшье байжа магад.

Дуун, шүлэг гээшэ хүнэй hанаанhаа шахажа гаргагдадаггүй, харин сэдьхэлэй гүн гүнзэгы coohoo өөрөө булгин гарадаг ха юм даа. Бурядай ахамад уран зохёолшо Хоца Намсараевич Намсараев түрэhэн нютаг тухайгаа иигэжэ бэшээ бэлэй:

Мүндэгэр сагаан
Мүнгэн бүрхөөг тодхоhон шэнги
Мүнхэ тобогор
Һэбхсэн ууламни,
Мүшэтэн, гэрэлтэн hанагданалши.
Хургы торгон хормой дээрэш
Хорин соргоор hайлан гарадаг
Һархаг шэнги hаруул түнгалаг
hайхан булагууд дэбэрэн байнал!
Дунтинама сууряан
Дуулим сагаан жабартай
Хэжэнгэдээ дуратайб...

Буурал сагаан, дала гараhан үбгэн эхэ нютагаа энхэрэн дурдахадаа үхибүүн шэнги болодог бэлэйл даа.

Хэжэнгын бурядуудай ут гарбалдань дууша, шүлэгшэ хүнүүд олон юм. Агуусхэ Октябрьhаа хойшо тэдэнэй дуунууд урдынхиhаа улам хонгёотоор, гүнзэгы удхатайгаар ханхинадаг болоол!

Манай бурят арадай соёл культурын хүгжэлтые харуулха ехэ шалгалта болохоёо байна. Арадаймнай искусство, уран зохёолой декадада Хэжэнгын дуушад хабаадалсаха болоо. Республикынгаа аймагуудай уран hайханай бүлгэмүүдэй зүгhөө эдэнэрэй харюусалгатай, хүндэтэй уялга дүүргэхэ болоhондонь баярлахаар, омогорхохоор!

Мүнөө Хэжэнгэhээ алтан намар айлшалан ошохо дүтэлөө. «Арбинтай намар болоо гэжэ үбгэд, хүгшэд хэлсэнэ. Теэд үбгэдэй үгэ, үхибүүдэй наадан hайн hаа—хамаг юумэн бултадаа hайн гээшэ» гэжэ бурят зон хэлсэдэг aаб даа.

Хэжэнгын дуушад хэд бэ?

Арюун долгито алтан далай таряалан нэмжыгээд, тракторай хүнхинөөн таhалгаряагүй зэдэлнэ. Трактористтайнь хөөрэлдэхэеэ ошобобди.

— Сайн байна—оо!
— Сайн!
— Та, Нин-оод гээшэ бэзэт?
— Тиимэ, тиимэ.
— Ажаллажал байна алтайт?
— Харана гүт, захагүй зелёнко. Энээниие үглөөдэртөө дууhаха hанаатайб. Энэ зелёнкоёо дууhаад, правлени ошожо мэдэхэб даа...

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тракторист Нин-оод Базаровтай иимэ хөөрэлдөөн тээсгэн болоо hэн. Правленидэ ошоhонойнгоо үглөөдэрынь Нин-оод Улан-Удэ, декадын бэлэдхэлэй ехэ репетицидэ ерээ юм...

Нин-оод Базаров гансаараа ажалша бэрхэ хүн бэшэ, харин Хэжэнгын дуушад бултадаа ажал хүдэлмэридэ абьястай, элдэб эмхи зургаануудhаа, колхозуудhаа суглараhан дуушад байха. Нэгэ хэдыень нэрлээе. Хэжэнгын дуушадай «Коммунистическэ парти тухай», «Баянхан Хэжэнгэ» гэжэ бурят дуунуудые, «Үргэн Сэлэнгэ» гэжэ монгол дуу, мүн шог дуу олоороо дуулажа байхадань, бас бардам хоолойн хүнхинөөн дуулдаха, хоорто эршэ оруулжа байhыень мэдэхээр болохо. Энэмнай хэн хүнхинэсэ дууланаб?—Хэжэнгын дунда hургуулида физикэ заадаг багша Виктор Санжимитыпович Мункин. Үхибүүдые ажал хүдэлмэридэ дадхаан hургаха, мүнөө үеын түрүү техникэ эртээнhээ шудалха дүй дүршэл тэдэндэ олгуулха шухала үүргэ физикын багшада тудалданхай, тиигэhыень мэдэнэбди. Гэхэ зуура энэ багша бас бардам хоолойгоор дууладаг болохоhоо урид лаборатори соогоо элдэб hонирхолтой туршалгануудые хэхэдээ онсо оролдосотой, бэрхэ байhаараа республика доторхи багшанарай дундаhаа шалгарhан хүн юм шуу.

Дэжэд Цынгуева тэдэг айхабтар хонгёо хоолойтой хонишо басаган хоорто оролсонхой. Энэ нүхэрнай 1955 онhоо хойшо хэдэн зуун хони даажа абаад, харууhалжа байдаг юм. Мүнөө бэлигтэй бэрхэ хүнүүдтэ үргэн үүдэн нээгдэнхэй ха юм даа. Дэжэд Москва ошожо, жаргалта байдалаа магтаhан ирагуу дуунуудаа дуулалсахань гээшэ.

«Победа» колхозой hаалишан Нина Бошогтуева дуушадай дунда бии. Энэ басаган 11 үнеэнhээ 11 тугал абаад, тэдэнээ бүрин түлжүүлбэ. Үнгэрөөшэ зундаа арбаад мянган литр hү hаагаа. Нинын үнеэдээ hаажа байхыень харахада, «дүрбэн галуун дүүсэд ерэбэ, дүрэтэй мэргэн тодоод hууба» гэhэн таабари hанагдадаг...

Хэжэнгын хоорто Чесаны больницын медсестра Джинара Николаева, арадай суудай хүдэлмэрилэгшэ Тогтохо Галсанов, электромонтёр Цырендоржи Табданов, инженер-механик Балдан Гомбоев, багшанар Һамажаб Дондокова, Вера Цыренжапова, колхозник Балбар Банзаракшеев, Дансаран Доржогутапов, арбан класс дүүргэhэнэй удаа колхоздо хүдэлхэеэ ошоhон Агуу Аюржанаев болон бусад хабаадана. Эдэнэр бултадаа шахуу ондо ондоо мэргэжэлтэй, ондо ондоо газарта хүдэлдэг хүнүүд.

Хэжэнгын клуб соо ороходо, хүн зон олоороо хөөрсэгэнэжэ байдаг. Үдэшын найман сагшье болоодүйдэ уран hайханай бүлгэмэйхид репетицидэ ажалhаа сэхэ ерээд байха. Бултанайнь шэг шарайе харахада, тэдэнэр сагаа миин лэ үнгэргэхэеэ, наадаха энеэлдэхэеэ ерэhэн хүнүүд бэшэ хэбэртэй. Манай искусствын хүгжэлтые Москвада харуулха харюусалгатай хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнhөө хандан, арад зонойнгоо этигэл найдабарине харюулхын тулада оролдодог байгаа бшуу.

Мүнөө эдэ дуушад Улан-Удэ ерээд, шанга шалгалтада бэлдэжэ байхадаа, бүришье эршэмтэйгээр, эмхитэйгээр репетицидэ хандана. Зүб лэ даа, ажалша хүнүүд гээшэмнай ямаршье бэрхэшээлhээ сухаридаггүй, зохоржо байдаггүй юумэл. Үдэрынь хүдэлөөд, hүниндөө дуулахадаа эсэхэ, сусаха бэшэл!

Бурядай Ленинэй орденто оперо, балетэй театрын дуулалгын класс соо орообди. Хэжэнгын дуушад тэндэ дуунуудаа «мүльhэн шэнги болотор мүлихын» тула хамаг хаба шадалаа, бэлиг шадабаряа гаргажа, hахай hалаг хүдэлжэ байха. Хоорой уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ, үшөөл гүлмэр залуухан басаган Валентина Цыденовна Николаева пианинын саана hуужа, декадын ахалагша режиссёр, СССР-эй арадай артист Г. Цыдынжаповай, мүн бусад мэдээжэ мэргэжэлтэдэй урда үдэрынь хэhэн ажаглалтануудые хараадаа абаха, дуунуудайнгаа дутуу дундые «мүлижэ», хүдэлмэрсэ эхилбэ. Дуушад бултадаа хүтэлбэрилэгшынгөө хэлэхые анхаралтайгаар шагнаад, нугархай хургануудайнь доошоо буухатай адли дуутаа татажа эхилнэ...

Валентина Цыденовна Николаева Хэжэнгын хоорой бэсэ олохо, олоороо дууладаг ёhотой коллектив болохынь тулада оролдожо, ехэхэн юумэ хээ юм. Нүхэр Николаева нёдондо жэл Улан-Удын хүгжэмэй училищи дүүргээд, нютагтаа хүдэлхөөр бусаа hэн. Түхэреэн жэл аймаг соогуураа дуушадые бэдэржэ колхозуудаар ябаhан, хэршье hайхан хоолойтой hаа—хүгжэмэй үзэглэл мэдэхэгүй дуушадые «нюдэтэй» болгоhон, олоороо дуулаха мэргэжэлдэ бултыень hургахын хойноhоо ехээр оролдоhон байха.

Хэжэнгын хоорой тэнгэриhээ буушоогүйнь элитэ. Энэ коллектив үнихэн эмхидхэгдээд, аймаг, республика дотороо алдаршаhан тула декадада хабаадалсаха болоол. 1947 ондо Хэжэнгын аймагай Культурын байшангай дэргэдэ багахан хоор бии болоо бэлэй. Тэрээниие РСФСР-эй арадай артист Ч. Г. Генинов эмхидхэлсээ, саашанхи замыень заагаа бэлэй. Удаадахи жэлнүүдтэнь уран hайханай бүлгэмүүдэй хүдэлмэриин ургэлжэдөө hайжарха тудам олохон колхоздо (Сталинай нэрэмжэтэ, «Коммунизм», «Эрдэм», «Победа»), хожомынь Хэжэнгын дунда hургуулида хоор бии болоhон юм. Тэдэ хоорнууд колхозуудай бригада, фермэнүүдтэ ябажа, ажалшадта зорюулан концертнүүдые табидаг байгаа.

Урдань дуушад Хэжэнгэдэ бии байhан юм гэнэбди. Теэд тэдэнэр нютаг соогоо гү, али айлай хоорондо хангюурдадаг, сууряаниинь тэндэхэнээл замхашадаг байгаа бэлэйл. Мүнөө үеын дуушадай дуулахань бүхы Совет орон соогуураа, бүришье холуур зэдэлнэ бшуу. Хэжэнгын хоор арадай хоор гэhэн хүндэтэ нэрэтэй болонхой. Энэнь үргэн далайсатайгаар коммунизмын дэлгэрэн мандажа байhанай бодото шэнжэ болоно.

Хэжэнгын арадай хоор декадын түгэсхэлэй концертдэ хабаадалсаха эрхэ олоо. Тобшолон хэлэбэл, эдэ дуушад «үнэн бэсэ бэелээд, үнэгэн малгайгаа үмдөөд», алдарта Москва hаядаа мордохонь.

Ц. Галанов,
Ш. Бадлын.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хэжэнгын арадай хоор. Хормейстер В. Николаевагай дуу заажа байhан үе. Ф. Сорокиной фото.

Уран зохёолой булан

Николай ДАМЛИНОВ

Шабинар

(„Эсэгын нэрэ" гэжэ поэмэhээ)

Колхознигууд hургуулида
хүбүүдээ
Хоёр гурбаарнь эльгээдэг зантай
болонхой.
Хорондоо гэжэ
Өөрөө татаагүй үүдээ
Үхи, хүбүүдтээ үргэнөөр нээхэ
гэнхэй.
Эрдэм гэхэдэ, араднай аргагүй
хүндэшэ
Эрхим баян—эрдэм бэлиг
гэлсэдэг.
(Үхэр малшье, бараа эдшье,
бэшэ!
Энээнэйнь түлөө сэдьхэл ехээр
баясадаг.
Үнгэрэн ошоошо эхинэй тэрэ
жэлнүүдтэ
Үзэг хэлэгүй үргэн нюруу
хүнүүдтэ
Зохидхон үгэ—ликбез гэжэ бии
болоо.
Золоо тэндэ үзэггүйшүүл олоо.
Амаралтадаа ерээшэдтэйгээ бэеэ
хаагаад,
Абанууд ном дээр hуушана
hүнеэр заримдаа.
Үндэгэн хэзээшье hургаагүй юм
тахяагаа,
Үринь абаяа hургахада—болохо
даа!
Долоон хоног—залуушуулай
түшэгэнөөн.
Долоон хоног—зүжэг, наадан,
зугаа.
Городой нарин заншал, аяг журам
мүнөө
Гоё шэнгеэр үзэгдэн,
Буляана зүрхэ, ухаа.
Уданшьегүй нэгэтэ, бүхы хотон
айлаараа
Үүрэй сагаан толоноор
Һургуулиинхидаа үдэшэнэ.
Гурбан морин шарга
мэшээг, сумаагаараа
гүйдэл дундаа хүбүүд
дүүргэшэнэ...
«Һаяар шамдаа сабхи абажа
эльгээхэб.
Һархиихадажа
Хүбүүмни
Ябахагүй даа гэхэб!..»
«Тамхи,
Тамхил татаа hааш...
ойлгоно гүш?... тархиишни...
Таалаhуулби... наашаа... үбгэрөөб
даа бишни...»
Буугай наярhан мэтээр
ташуур шаб гэбэ.
«Бурх-а-ан...»—гэжэ нэгэ хүгшэн
зальбараа.
Мордоо.
Хурдаар. Гүйдэлөөр.
Сарай. Добо.
Саашаа... ниидэнэ шубууд—hаяын
дальбараа,
Ниидыт, хүбүүд, басагад,
Залуу арадай залаа!
Эрдэм ухаанай орьёл өөдэ, холо!
Танай гартал,—
Ээлжээ сагтнай тулаа,—
танай гартал
бурят арадай нэрэ соло.
Абаашагты энэ соло нэрэеэ
Агуу дайдаар — хирэтүүлэнгүй,
гамаар.
Батаар алхалыт,
Хэрэгүүдээрээ нэрьеэд,
Банзаровуудай сахюур шулуута
замаар.
Түрүүлэгшэ зогсоно харгы дээрэ
Түбhын бэшэ асуудалнуудта
аб:тажа.
Атаархаа гү үри хүүгэдтээ өөрөө?
Али уяраа гү,
Шэнэ үетэниие хаража?
Удаан байhанай hүүлдэ
Конторо тээшээ ошоо.
Олон хэрэг тэндэ түрүүлэгшые
хүлеэнэ.
Фермэ дээрэ барилга...
Тээрмэ заhаагүй үшөө...
Сэлгеэн hэбшээн
Сэлеэтэй
Сээжэ урунь үлеэнэ.
Сэлгеэн hэбшээн,
үргэн барилгын hэбшээн.
Шэнэ байдалай дуунууд, hүхын
ялалзаан...
«Үгы,
Хэрбээ нээрээ үзөө hаа, шэбшээд:
Жаргал—эндэ,»—гэнэ,
баяртайгаар миhэлзээд.

Даши ДАМБАЕВ

Хүгшэн эжыдэ харюу

— Ямар удаан hуунабши,
Яаhан дууhахагүй бэшэлгэб?
Юугээ гэнтэ шуулнабши,
Юрэдөө, хэлыш, хүбүүм?—гэн,
Эмгэн хүгшэн эжымни
урдаhаамни энхэрлэй,
Эреэлhэн обоо саарhан руум
hанаа алдан шэртэлэй.
—Эрэ болгоhон ашыетнай
Энэл гүүлхэ hанаатай,
Уран үгын жэгүүрые
Ухаан тээшэ дэбюулнэм.
Хүгшэн буурал эжымни
дуугай болон hуушалай.
Хүхишэhэндөө юушье гэнгүй,
нюдэнэйнгөө шэлые заhалай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Алтан гэр» гэжэ кинофильмые буулгалга. «Цам» гэжэ арадай хатар гүйсэдхэгдэжэ байна.
С. Доржиевай фото.

Ким ИЛЬИН

Харгы

Харгы hажана үдэрэйнгөө
ажалда эсэнхэй,
Хара тооhондо үбдэг хүрэмөөр
хушагдаад.
Ханхинаа юм машинанууд
hубаринхай,
Хабхар үглөөнhөө hүни болотор
урилдаад.
hэргэг нойрысень комбайнай абяан
сэлмээжэ,
hэлмээр огторгойе эсхэhэндэл
жэнгирхэл.
Үргэн нюргаа үбгэн харгы
шэлгээжэ,
Үүрэй шүүдэрээр түрүүшын хүндэ
дэлгээхэл.
Хайша хайшаа урилдан ошоhон
харгыгаар
Харьян шууяха таряанай арюун
урасхал.
Сагаан хуhад шара торгон
пулаадаар
Саашанхи замдань даллан, үдэшэн
байхал.

А. МАНГАТХАНОВ

Табан хурган

Эрхы хурган гансаараа
Эрэ барастал томош hаа,
Эгээлэй хүшэр юумэдэ өөрөө
Эршэ хүсэлжэ шадахагүй даа.

Долёобор хурган амяараа
Дорюун ехэ хабатайш hаа,
Дүрбэн килэй гирые
Дүнгэн үргэжэ барихагүйл даа.

Хамаг хурганай оройгоор
Харан байдаг хургамнай
Хүнэгтэй уhа үргөө hаа,
Хобхорон булгаржаш болохо.

Дүрбэдэхи хургамнай эли даа:
Дүмэгэр, ахир, hула.
Нэгэ зариман тиимэ хадань
Нэрэ үгөөгүй байжаш болоо.

Шэгшы хурган ямар бэ даа?
Ши, мэдэнэ, hанана гүш.
«Гара, гара, зомгооhо түү»,—гээд,
Гасаалдаг бэшэ аал хүнүүд.

Харин булта хамтархадаа
Хаба шадалтай байдаг.
Хара амяа харагшад
Ходол энээнhээ айдаг!

Эжы, абын хүүгэдүүд,
Энэ шүлэгымни уншагты.
Хургаа даража тоолоходоо
Хани нүхэдөө hанагты!

Зэдын комбинадай Баянголой клубай дэргэдэхи уран һайханай самодеятельностиин кружогойхидой табиһан дуу, хатарые тосхоной ажалшад ехээр һонирхон харадаг болонхой. Эндэ эмхидхэгдэһэн пенсионер дуушадай хоор ажалшадай дунда хүндэтэй болоһон байна.

Зураг дээрэ: пенсионернүүдэй хоорто хабаадагшад клубай сценэ дээрэ дуу дуулажа байна.

А. Паньковой фото.

Ехэ шүүбэри

Городоймнай ажалшад һүүлэй үедэ гурэнэй 3 процентнэ шүүбэриэтэ урьһаламжа олоороо абадаг болоожо байна. Улан-Удын нөөсэлгын кассануud байгша оной эхиндэ хоёр миллион хоёр зуу мянга гаран түхэригэй облигаци наймаалаа. Городой ажалшад энэ жэлдэ 3 процентын облигациар хамта дээрээ дурбэн зуу мянгаад түхэриг шүүгээ. Үнэтэ облигаци баригшад 71-дэхи тиражай гараһанай һүүлээр нөөсэлгын кассануудта олоороо ерэжэ, шүүбэреэ абана. 301-дэхи нөөсэлгын касса һүүлшын хэдэн үдэрэй туршада 40 гара мянган түхэриг ажалшадта түлөө. Һүүлшын тиражай гарахада нэгэ хүн 5 мянган түхэриг, гурбан хүн 2500 түхэриг шүүгээ. Гадна 1000, 400, 200 түхэриг шүүһэн хүнүүд олон.

Н. Петров.

Түрэлхидэй суглаан

Һаяхан Боци тосхоной найман жэлэй һургуулиин һурагшадай түрэлхидэй ехэ суглаан болоо. Энэ суглаанда түрэлхид, багшанар, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, хамта 70 гаран хүн суглараһан байна.

Эхин классуудай һурагшадай багша Серафима Степановна Сониева суглаанай эхилхэдэ һонирхолтой элидхэл хэбэ. «Бүлэ соо үхибүүдые яажа хүмүүжүүлхэб» гэһэн һонирхолтой элидхэлые суглаанда хабаадагшад анхаралтайгаар шагнаһан байна. Һурагшадай жэлэй эхилһэнһээ хойшо хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ямараар табигдаһан тухай асуудалаар элидхэлые багша Труднева хэбэ.

С. Табдаев.

Тобшохоноор мэдээсэхэдэ...

☆ Ленинэй нэрэмжэтэ (Баргажан) колхоз энэ жэлдэ ехэ бариһа хэжэ байнхай. Сүлөөтэй сагаа малшадай һайнаар амархын тула нэгэ культбааза баригдаа. Тэрэ шэлэн колхозой гэшүүдэй, мүн малшадай ажаһууха олон гэр шэнээр баригдаһан байна.

И. Ильечев.

☆ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай студентнэр байгша оной һуралсалай жэлдэ һуралсалайнгаа байрануудые өөһэдөө эзлжээгээр сэбэрлэжэ болобо. Мүнөө эдэнэр лекци бүхэнэй һүүлээр аудитори бүхэнөө сэбэрлэдэг болоо.

Б. Тибашкеев.

Һурагшад, түрэлхидэй харилсаан

Баргажанай аймагай Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Уланай долоон жэлэй һургуулида 40 хүнэй байха хамтын байра барижа үгэбэ. Барилга дээрэ ажаллаһан аха дүүнэр Сангаржап, Санжижап Баяндуевтан, Пётр Соломинский гэшүүд илангаяа ехэ юумэ хэһэн байна. Тиихэдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид бариилгада орохо модо хюрөөдэжэ үгөө.

Һургуулиин һурагшад түрэлхидэйнгөө туһаламжада харюу болгон колхозууда туһална.

И. Этингов.

Дэлхэй дээрэхи эгээн хомор ан

Ангуушад, зоологууд һаядаа бүридэһэн тусхай экспедици жэл бүри шахуу Тасмань арал руу (Австрали) аяншалан ошодог. Тэдэнэр хүн амитанай ябашагүй газараар харгылһан ангуудай зүргые шэнжэлдэг, элдэб занга табижа, дэлхэй дээрэ тон хомор болоһон гэдэһэндээ туулмагтай шоно дэлхэй дээрэ үхэжэ дүүрээ гэжэ зарим зоологуудай бэлсабашье, хүнүүд үшөөл бэдэрһээр заадаа.

Тон хомор болоһон тиимэ шоно Тасманьда 1922 ондо һүүлшынхээ баригдаа һэн. Нютагай хүн зон хомор болоһон шоноһые хараһаншье һаа, барижа шадаагүй. Гэдэһэндээ туулмагтай шоно, дэлхэй дээрэ үхэжэ дүүрээ гэжэ зарим зоологуудай бодолшье...

«Вокруг света» журналһаа абтаба.

Ашагта малтамалнуудые бэдэрэлгээр юун хэгдээб?

Республикынгаа байгаалиин баялиг элирүүлхэ, долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын зорилгоор энэ жэлһээ эхилжэ геологическа аяншалгануудые эмхидхэхэ гэһэн ВЛКСМ-эй обкомой, республикын геологическа управлениин уряае бүхы залуушуул, үргэн ниитэ ажалшад һайшаан дэмжэһэн байна. Ехэ аяншалгануудай түрүүшын жэлдэ республикын аймагууд болон городуудай, тэрэ тоодо Улан-Удын 5200 гаран ажалшад, һурагшад геологическа аяшалгада гаража, ашагта малтамалнуудые бэдэрэлсээ.

Аяншалгын болохын урда тээ эмхидхэлэй бага бэшэ ажал хэгдээ. Аймаг бүхэндэ байгуулагдаһан тусхай штаб хүнүүдэй аян замдаа бэлдэхэдэнь али болохоор туһалһан байна юм. 85 инструкторнууд-геологууд замдаа түхеэрэгшэдтэ олон лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна. Тэдэнэр дунда зонхой дунда хамта дээрээ 500 шахуу элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые хээ.

Республикын геологууд ажалшадай туһаламжаар ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ тушаа үнгэрэгшэ зун бага бэшэ ажал хэбэ. Зураг дээрэ: В. Колчинская, М. Грейдина гэгшэд ашагта малтамалнуудай зүйлнүүдые шалган хаража байна.

А. Егоровой фото.

Геологууд М. Харченко, Л. Наумов, Зэдын экспедициин начальник А. Бондырев, Ципиканай партиин геолог Г. Викулов, Нижне-Ангарск тосхоной дунда һургуулиин физкультурын багша Л. Мельников, ойн модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэ К. Петров, мүн бусад олон хүнүүд геологическа аяншалгада түхеэрэгшэдтэ илангаяа эдэбхитэйгээр туһалаа.

Энэ жэлэй геологическа аяншалгада хамта дээрээ 530 отряд хабаадалсаһан байна. Тэдэнэрэй дунда һурагшад, студентнэр болон ажалшадые хаража болохо байгаа. Сэлэнгын аймагта эмхидхэгдэһэн 56 отряд олон үдэрэй турша аяншалжа, ашагта малтамалнуудай һонирхолтой зүйлнүүдые асарһан байна. Заиграйн, Кяхтын, мүн республикын бусадшье аймагуудай һурагшад, хүдэлмэришэд болон алба хаагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Аяншалгада хабаадагшад республикын сэхэхэн хүбиие шэнжэлжэ, геологуудта ехэ туһа хүргэбэ. Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй студентнэрэй хэһэн шэнжэлгые онсолон тэмдэглэмээр. Тэдэнэр Сүхын арһанай заводһоо доошоо Сүхэ мүрэниие зубшан ехэ газар шэнжэлһэн байна. Тэрэ шэнжэлгын ёһоор 50—60 километрын газарта геологическа карта зохёохоор юм.

Городууд болон аймагуудта эмхидхэгдэһэн геологическа отрядуудһаа гадна, ой модо харууһалагшад, ангуушад, мал адуулагшад, модошод ашагта малтамалнуудые бэдэрэлсээ. Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай Кокорино тосхондо ажаһуудаг К. Протасов ашагта малтамалнуудай хэдэн зүйл оложо, геологуудта тушаагаа. Тэдэнэй гурбанинь арадай ажахыда хэрэглэгдэхээр харагдаһан байна. Кабанскын аймагта ажаһуудаг В. Бугдаев, Зэдын аймагһаа нүхэр Ц. Цыреэн гэгшэд малтамал олоһон тухайгаа мэдээсэһэн байна.

Энэ жэлэй турша аяншалгада ябаһан экспедицинууд болон партинууд геологическа управлениидэ мэдээсэл үгэхэдөө, элдэб ашагта малтамалнуудай 170 зүйл олоһон тухайгаа дуулгаа. Жэшээнь, Кударын аймагта 20 зүйл, Баунтын аймагта—32, Хэжэнгын аймагта—80 зүйл олдоо.

Ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ тушаа республика дотор соносхогдоһон геологическа аяншалгын түрүүшын жэлэй турша һурагшад, студентнэр, ажалшад ингэжэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хэдэ хэдэн үнэтэ малтамалнуудые олоо. Хэрбээ зарим аймагуудай комсомолой комитедүүдэй, геологическа аяншалга хүтэлбэрилхэ штабуудай харюусалгатайгаар хандаа һаань, бүришье ехэ үрэ дүн түйлагдажа болохо байгаа. Ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ харюусалгатай хэрэгтэ Торинн аймагай геологическа аяншалгын штабай түрүүлэгшэ нүхэр Андреев, комсомолой айкомой секретарь нүхэр А. Кухто, Тарбагатайн аймагай геологическа аяншалгын штабай түрүүлэгшэ нүхэр Халзанов, ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Батурина, мүн Прибайкалин, Байкало-Кударын, Курумканай аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд харюусалгагүйгөөр хандаһан байна.

Ерэхэ жэл үнгэргэгдэхэ геологическа аяншалгануудые эмхитэйгээр үнгэргэхэ гэшэ республикын геологуудай, ВЛКСМ-эй айкомуудай, үргэн ниитэ ажалшадай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

А. Безбородов, ВЛКСМ-эй обкомой хүдэлмэрилэгшэ.

Хилын саанаһаа

Н. Мухитдинов Джакартада пресс-конференци хэбэ

ДЖАКАРТА, октябриин 21. (ТАСС). Эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ урда тээнь угаа ехэ туһа нэмэри оруулһан Индонезиин арад энэ һайн һайхан зорилгын түлөө саашадаа тэмсэхээр бэлэн байна гэжэ бидэнэр этигээбди гээд Н. А. Мухитдинов хэлээ.

Индонезиин олонитын болон гүрэнэй ажал-ябуулагшадтай делегациин хани ёһоор уулзаһан уулзалганууд, мүн хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалаа гэжэ этигэжэ байнаһаа Джакартада парламентын байшан соо болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ СССР-эй Верховно Соведэй делегациин толгойлогшо Н. А. Мухитдинов элирхэйлэн мэдүүлээ.

Индонезиин президент Сукарно СССР-эй Верховно Соведэй делегациар дамжуулан, Индонезидэ айлшаар ерэхыень Н. С. Хрущевые, А. И. Микояниие урьһан, мүн Советскэ Союзда дахяад айлшалахаар бэлэн байһан тухайгаа элирхэйлһэн байна гэжэ Н. А. Мухитдинов мэдээсэбэ.

Буу зэбсэг ниитэ дээрэнь, хүсэдөөр хуряаха тухай советскэ дурадхалые Индонезиин Республикын правительствын болон арадай ехээр һайшаан дэмжэжэ хананги байһанаа СССР-эй Верховно Соведэй делегациин толгойлогшо элирхэйлһэн байна.

Зүүн, Урда Азиин, Номгон далайн бассейные амгалан тайбан, атомна зэбсэггүй орон нютаг болгохо шухала байһан тухай Н. А. Мухитдинов хэлээ. Хэрбээ энэ районие эндэхи оронууд болон арадуудай амгалан ёһоной, атомна зэбсэггүй орон нютаг болгохо тухай үгээ ойлголсоод байгаа һаань, тэдэнэй дура хүсэлые хэн тоонгүй байжа шадаха гээшэб? гэжэ Н. А. Мухитдинов асуугаа.

Һүйдхэл хэхэ организаци болгошо, Зүүн-Урда Азиие баруун оронуудай зүгһөө хамтаараа колониальна ёһоор дарлаха шэнэ арга болгошо СЕАТО-е советскэ делегациин толгойлогшо хурсаар шүүмжэлээ. Бэеэ даагаад хүгжэхэ замда ороһон гүрэнүүдэй национальна аюулгүй байдалда, газар үһанайнь бүрин бүтэн байдалда СЕАТО ехэ аюул тохёолдуулна гэжэ тэрэ хэлээ.

Дарлагданги арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ гүнзэгы ехээр талархаха, тэрэнииень дэмжэхэ гэшэ Зүүн зүгэй оронууд тушаа Советскэ Союзай бэелүүлдэг гадаадын политикын гол ёһонинь болоно. Арадуудые али бүхы аргаар дарлалгые, тэрэ тоодо колониализмые совет арад, тэрэнэй правительство эрид шууд буруушаадаг юм. Советскэ правительство хадаа национальна эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан Зүүн зүгэй арадуудай үнэн сэхэ, найдамтай союзник болон ханинь байдаг байгаа, байһаршье. Иимэ политикые шууд сэхээр бэелүүлхэ гэшээ нангин уялгамнай гэжэ Советскэ Союз тоолодог юм гээд Н. А. Мухитдинов мэдүүлээ.

Национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө Индонезиин арадай хэжэ байһан эрэлхэг зоригто тэмсэлэй хойноһоо Советскэ Союзай арадууд болон правительство гүнзэгы ехэ талархалтайгаар ходо ажиглан хаража байдаг һэн гэжэ Н. А. Мухитдинов саашань хэлээ. Хүүли бусаар эзэмдэн абтаһан Баруун Ирианиие бусааха тухай Индонезиин Республикын үнэн зүйтэй эрилтые бидэнэр дэмжэнэбди, ...шадааша дэмжэхэбди гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй делегациин толгойлогшо онсолон тэмдэглээ.

Индонези СССР хоёрой хоорондо соёл культурын болон экономическа холбоо барисаанай хүгжэлтэ байһые советскэ парламентарнуудай делегацие толгойлогшо ...нангяар тэмдэглэбэ. Саашадаа ...най арга боломжын үргэлжэ Ази, Африкын оронууд өөһэдынгөө экономическа хүгжэлтын зорилгонуудые шиидхэхэдээ, Советскэ Союзай дэмжэлгэдэ бүри ехээр тушаа ...лэдэг болохо шадаха байна гэжэ Н. А. Мухитдинов мэдүүлһэн байна.

Президент Сукарнотай хэһэн хөөрэлдөөнэйнь удха тухай асуудалда харюусахадаа, Н. А. Мухитдинов ингэжэ хэлээ: Эб найрамдалай болон хани барисаанай асуудалаар бидэнэр зүбшэн хэлсээбди. Сукарнотай уулзалгатнай хэр һонирхолтой байгааб гэһэн асуудал Н. А. Мухитдиновта табигдаа.

Колониализм болон империализм да эсэргүү тэмсэл эдэбхитэйгээр хэдэг дээрээ президент Сукарно Ази, Африкын арадуудай, тэрэшэлэн совет арадай хүсэ ехээр үнэлдэгдэдэг болоһон байна. Тэрэ ...даа СССР-тэ тон ехэ хүндэтэй айлшан болохо угтагдаха байха гээд Н. А. Мухитдинов хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Индонезиһээ мордобо

ДЖАКАРТА, октябриин 21. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Национальностинуудай Соведэй Гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг комиссиин түрүүлэгшэ Н. А. Мухитдинов толгойлоһоор СССР-эй Верховно Соведэй делегаци түрэл ороноо бусахаяа мүнөөдэр Джакартаһаа мордобо.

Н. А. Мухитдинов, Индонезиин парламентын түрүүлэгшэ Сартоно аэродром дээрэ үгэнүүдые хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Рангунда ерэбэ

РАНГУН, октябриин 21. (ТАСС). Н. А. Мухитдинов түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Индонезиһээ түрэл ороноо бусаха замдаа, мүнөөдэр эндэ хүрэһэн байна.

СССР-һээ Бирмэдэ байдаг элшэн сайд А. М. Ледовский, Советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд, Рангунда байдаг дипломатическа корпусой гэшүүд Мингаладон гэжэ аэродром дээрэ делегацие угтаа. Бирмын талаһаа Бирмын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын, Бирмын парламентын түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн гадаадын болон нютагай хэблэлэй түлөөлэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй делегацие угтаһан байна.

Октябриин 22-то советскэ делегаци түрэл ороноо бусахаяа самолёдоор ниидэн гараха юм.

ООН-до Советскэ Союзай үгэһэн бэлэг

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 21. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн XIV сессиидэ СССР-һээ хабаадажа байһан делегациин толгойлогшо В. В. Кузнецов ООН-эй генеральна секретарь г-н Д. Хаммаршельдтдэ иимэ бэшэг эльгээгээ:

«Хүндэтэ г-н генеральна секретарь, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида иимэ юумэнүүдые бэлэг болгон дамжуулан үгэхэ гэжэ Советскэ Социалистическэ Республиканууудай Союзай правительствын шиидхэһэн тухай энэ бэшэгээр тандаа мэдээсэхэ золтой байнаб:

1. Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар хүн түрэлтэнэй туйлаһан научно-техническэ амжалтануудай тэмдэг болгон дэлхэйе тойрон дабшадаг нэгэдэхи хэмэл оолон дурсые (1957 оной октябриин 4-дэ табигдаһан);

2. Буу зэбсэг ниитэ дээрэнь хуряахые Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин болон дэлхэйн бүхы оронуудай эрмэлзэжэ байһанай тэмдэг болгон советскэ мэдээжэ скульптор Е. Вучетичын «Буу зэбсэгүүдээ хайлуулжа, анзаһа бүтээн гаргая» гэһэн хүдэлмэриие.

Хүндэлэгшэ

В. Кузнецов, Генеральна Ассамблейн XIV сессидэ СССР-һээ хабаадажа байһан делегациин толгойлогшо».

Антарктикын талаар конференци

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 21 (ТАСС). Антарктикын талаар Вашингтондо болохо байһан конференциин хэблэлэй бүлэгэй хуулитаар мэдээсэһэнэй ёһоор Антарктикада имагтал амгалан зорилгоор хэрэглэхэдэ, Антарктикада сэрэгэй шэнжэтэй ямаршье хэмжээ абалга хоригдохо ёһотой гэжэ конференциин хоёрдохи комитедэй октябриин 20-ной заседани дээрэ хэлсэгдэһэн байна. Антарктика тухай уласхооронды договорые конференци зүбшэн хэлсэжэ байна. Дээрэ дурсагдаһан хэлсээн энэ говорой нэгэдэхи статья болохо гэжэ тухайлагдана.

Болоһон ушар

ЭНЭЭН ТУХАЙ МЭДЭЬЭН ЮУМЭЕЭ ДУУЛГЫТ

Улан-Удэ городой Силикатный тосхоной Забайкальская гэжэ үйлсэдэ һуурижалтай хүнүүд байгша оной октябриин 19-нэй үдэшын 10 часта «абарыт, алажа байна» гэһэн абяа дуулаад, газаашаа гүйжэ гараһан байгаа. Тиихэдэнь хутагаар хадхуулһан нэгэ хүн шуһаа ехээр адхаруулжа хэбтэбэ. «81—59» номерой таксиин жолоошо гэшэб» гэжэ мэдүүлэн сасуугаа тэрэ хүн наһа барашаһан байна. Гэм хэгшэд энэ үедэ машинада һуугаад, город руу шэглэһэн байна.

Хутагаар хадхуулжа, наһа бараһан тэрэ жолоошон Улан-Удын таксо-моторно ажахыда хүдэлдэг Алексей Максимович Лавриненко мүн байба. 1910 ондо түрэһэн энэ хүн Иволгын аймагай Поселье тосхондо ажаһуудаг байгаа.

Лавриненко гэгшэ октябриин 19-нэй үдэшын 9 часта Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ байдаг автобусно станци шадар «ВЭ 81—59» номерой «Волга» машинын дэргэдэ байһан юм гэжэ Лавриненкые алаһан туһаа мүрдэлгэ хэжэ үедэ элирээ. Эгээл энэ үедэ танигдаагүй хоёр залуу хүн тэрэ жолоошоние Үдын урда бэе руу ошохыень ехээр гуйжа байгаа гэхэ.

Танигдаагүй тэдэ хоёр хүнүүдэй нэгэнинь бэеэр үндэршэг, 30-аад наһатай, наринхан бэетэй, үтэ хамартай. Тэрэ хүн хара боро үнгэтэй наминай пальто үмдэһэн, зунай малгайтай гү, али үбэлэй малгай үмдэһэн байгаа.

Хоёрдохи хүниинь набтаршаг задархуу бэетэй, гушаад наһатай хүн байба. Сагаан шарайтай, түрэен нюуртай тэрэ хүнэй хамарайнь баруун хажууда шархын тэмдэг улайн харагдаа һэн. Тэрэ хүн хара үнгэтэй телогрейкэтэй, хүрин бүд лэйтэй, шара ногоон үнгэтэй малгайтай байгаа. Гэмтэй хараха нэгэ зада бурят бэшэ һэн.

«ВЭ 81—59» номерой «Волга» машинэ автомашина октябриин 20-нэй үглөөгүүр Үдын урда бэедэ Геологическая, Подкаменская гэжэ үйлсэнүүдэй үглууда олдоһон байна. Гэмтэ хэрэг хэгшэд тэрэ үйлсэдэ хахад һүниин үнгэрһэнэй һүүлээр ерээд, үглөөнэй 4 час болотор машинын элһэйһээ гаргахые хэдэн ехээр оролдоһон байгаа гэжэ үйлсэ шадар ажаһуугшад мэдүүлээ.

Гэмтэ хэрэг хэгшэд Лавриненкые хутагаар хадхажа алаһанай һүүлээр город «оогууд ябаад, Октябрьска районо машинаа эдэ байлгажа, тэндэһээ хоргоод арилха баатай болоһон байгаа гэжэ мүрдэлгэ дээрэһээ элирээ. Мүрдэлгэ үргэлжэлжэ байна.

Дээрэ дурсагдаһан хэрэг тушаа мэдэхэ бүхы юумэеэ прокуратурада гү, милициин органдо дуулгахыень бүхы хүнүүдтэ ханданабди.

Бурядай АССР-эй прокуратура.

Редакторай орлогшо С. БАЛЬЖИНИМАЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-35, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01177. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5089.